

Thema: Als woorden tekort schieten [Flyer](#)

Gast spreker Dinie Koelman ([033 480 26 64](tel:0334802664) | dinikoelman@hotmail.com)

Inleiding

In de laatste levensfase - als er soms geen woorden te geven zijn aan datgene wat iemand bezig houdt- kan **beeldende begeleiding** ruimte maken om expressie te geven aan datgene wat betekenisvol is. Beeldende begeleiding draagt op eigen wijze bij aan het verlenen van warme zorg aan mensen in de laatste fase van het leven en heeft daarnaast aandacht voor hun naasten. Als woorden tekort schieten kan het ondersteunend en waardevol zijn het onzegbare zichtbaar te kunnen maken. Het “beeldende” geeft als het ware een andere taal om gevoelens te uiten en te delen wat niet in woorden te vangen is. Bijvoorbeeld een herinneringsgeschenkje maken voor een kind, een geliefde, om vorm te geven aan de gevoelens die bij het naderend afscheid opspelen. Zo’n geschenk kan een opening bieden om liefde of dankbaarheid te tonen en wordt vaak als een dierbare en troostende herinnering ontvangen.

Dinie omschrijft beeldend begeleiden als volgt:

“Luisteren, afstemmen, meebewegen. Het voelt bijzonder voor mij om dicht bij mensen in hun laatste levensfase te mogen komen. Het is mooi dat ik iets aan kan reiken wat voor hen op dat moment zingevend en/of troostend is. Voorbij woorden komt er ruimte voor iets anders”.

Verslag van de bijeenkomst

Berdine Koekoek opent de avond met een welkom voor iedereen en een speciaal welkom voor mevrouw Dini Koelman. Vervolgens krijgt Dini het woord en begint ze haar presentatie met het voorlezen van een gedicht. Daarna volgt een uitleg over wat Beeldend Begeleiden is, wat het inhoudt zodat wij ons er een voorstelling bij kunnen maken. Er is wezenlijk verschil tussen een activiteitenbegeleider en een beeldend begeleider. Een activiteitenbegeleider werkt sturend naar een bepaald einddoel, een bepaald resultaat. Een beeldend begeleider werkt op een manier van empathisch zijn/invoelend meeleven, emoties herkennen en aanvoelen, stil zijn, luisteren, dat is luisteren met je hart en voelsprietten, vertrouwen winnen, verbinding maken.

Met therapie moet iemand hard aan zichzelf werken, met beeldende begeleiding heeft het proces zelf een helend effect. Dat is zo mooi aan dit proces, mensen die zo ziek zijn hebben helemaal niet de kracht niet meer om aan zichzelf te werken die moeten hun kracht gebruiken voor andere dingen.

Als beeldend begeleider weet je nooit wat er gaat gebeuren. Je volgt als het ware de persoon waar je op dat moment mee in ontmoeting bent. Een essentiële voorwaarde tijdens die ontmoeting is dat je als beeldend begeleider open en eerlijk bent. De eigen regie houden is zeer belangrijk voor degene waarmee je in contact bent. Juist omdat in veel andere situaties hulpverleners vaak voor iemand beslissen.

Tijdens het proces van beeldend begeleiden komen er vaak verschillende emoties langs. Verwondering, plezier, ontroering, geborgenheid, boosheid, etc. Humor is daarbij ook een heel belangrijke factor. Deze mensen doen soms dingen die ze hun hele leven nog nooit hebben gedaan en zijn daar oprecht verbaasd over. Ze mogen tijdens dit traject mens zijn in plaats van patiënt.

Wat kan beeldend begeleiden voor nabestaanden betekenen?

Dat ze samen met hun dierbare, herinneringen ophalen of nieuwe herinneringen maken door samen dingen te doen, dat zorgt voor verbinding met elkaar en nodigt uit om als nabestaande ook zelf aan de slag te gaan. Dini vertelde enkele verhalen met voorbeelden uit de praktijk die ontroerend waren en duidelijk maakte wat beeldende begeleiding kan betekenen. Ze toonde via de computer ook een aantal foto’s van dingen die gasten gemaakt hadden. Dat varieerde van sleutelhangers tot boekenleggers, schilderijtjes,

mandala afbeeldingen kleuren die bijvoorbeeld als bodembedekker in dienblaadjes werden geplakt, stenen beschilderen, houtbewerking, etc. Soms gebeurt het dat mensen echt helemaal niets meer willen omdat ze

niet meer kunnen zoals vroeger. Beeldend begeleiden probeert dan een andere invalshoek te creëren naar “maar wat kan er nog wel”? Tenslotte nog een laatste opmerking en aanvulling: - beeldend begeleiden is geen knutselen - “er zit altijd een verhaal achter, dat geeft

ruimte, je scheidt samen iets en dat geeft verbinding “.

Na de presentatie mochten we zelf aan de slag. Dini deelde stevige papieren hartjes uit met het verzoek of we deze wilden opdelen in vijf of zes vlakken, daarna moesten we de vlakken inkleuren en dan in ieder vlak enkele woorden opschrijven die aan de hand van de presentatie bij ons naar boven waren gekomen of die ons geraakt hadden. Door enkelen is later nog gedeeld wat ze opgeschreven hadden. Dini sloot de avond af met het nogmaals voorlezen van het gedicht de Paradijsvogel. Het was een zeer boeiende avond!

De Paradijsvogel

Help, ik ben bang,

Bang, bang voor de dood. Wat is dood, waar ga ik naar toe?

Ik leg mijn hand voorzichtig op de hare en vraag “Geloof je in de hemel?”

“Nee” zegt ze, “maar ik wil er wel naar toe”

Corrie verveelt zich. Ik open mijn mand, een zakje met gekleurde veren ligt bovenop.

Corrie vindt ze prachtig en pakt het zakje. Ik weet niet waarom maar ik teken een vogel.

Corrie geeft de vogel prachtig gekleurde veren.

“Mooi”, zegt ze. Ik zie dat ze er blij van wordt.

We noemen hem de paradijsvogel.

Ik zeg dat als ze zich verveelt, ze misschien wel bovenop de rug van de vogel een stukje kan gaan vliegen. “Overal naar toe?”, vraagt ze. “Ja overal waar jij naar toe wil”.

Maar Corrie is nooit verder geweest dan Amersfoort, dus ook nu gaat ze niet alleen op reis.

.....maar samen klimmen we op de rug van de vogel en maken de mooiste reizen.

De wind neemt ons mee

We vliegen over de bergen, scheren over de hoge golven van de zee en zoeken een open plek in het bos om te landen.

We maken geen foto's, we schilderen wat we gezien hebben.

Elke ontmoeting weer een andere reis.

De laatste keer schilderen wij het paradijs: een tuin vol mooie bloemen,

we ruiken de zoete geuren, genieten van de mooie kleuren,

zien de vlinders vliegen en luisteren naar het gezoem van de insecten.

“Dit is echt het paradijs”zegt Corrie, “hier wil ik wel naar toe als ik dood ben”.

Ze is stil.

Even geen gisteren, even geen morgen, alleen het hier en nu.

Ik ga met vakantie en als ik terug kom is de kamer leeg

De vogel is gevlogen.

Literatuur over dit onderwerp: [Beeldende begeleiding in de laatste levensfase van Karin Brandt](#)

Auteur, Riet Noordman, Notuliste bij Hospice Apeldoorn, Polkastraat 5 7323 KZ Apeldoorn